

החלטת הממונה על המשמעת

פסק דין

1. הנקבלות הן תלמידות תואר ראשון בחוג לניהול בפקולטה לניהול. ביום 24.3.20 התקיימה בחינה במסגרת הקורס "ייסודות המימון" שאליה היו הנקבלות רשומות. עקב מגפת הקורונה, הבחינה נערכה במתכונת של בחינת בית ולנבחנים ניתן פרק זמן של 12 שעות לענות עליה. על פי כתב הקובלנה, במהלך בדיקת הבחינות התברר כי הנקבלות ענו תשובות זהות ושגויות, תוך ביצוע טעויות שאינן שכיחות, באופן המעלה חשד שהן פתרו את הבחינה במשותף או העתיקו תשובות זו מזו. במעשה זה, כך נטען, עברו הנקבלות עבירה של הפרת הוראות בבחינה לפי סעיף 29.4 לתקנון המשמעת – סטודנטים (תשס"ח), ועבירה של הונאה בבחינה, לפי סעיף 29.3 לתקנון המשמעת – סטודנטים (תשס"ח).
2. הנקבלות כפרו באישומים מכל וכל וטענו כי לא היה ביניהן שיתוף פעולה כלשהו בפתרון הבחינה וכי כל אחת פתרה את הבחינה באופן עצמאי.
3. בתיק קוימו שני דיוני הוכחות. בדיון הראשון נשמע עד הקבילה, מתרגל הקורס, שבדק את הבחינות, ואילו בדיון השני העידו הנקבלות וכן עדה מומחית מטעם ההגנה.
4. לדברי המתרגל, במהלך בדיקת המבחנים הוא נתקל בבחינות של הנקבלות ומצא כי יש בהן מספר טעויות לא נפוצות שחזרו על עצמן. במלים אחרות, חלק מן השאלות נפתרו על ידי הנקבלות בדרך זהה אך שגויה. המתרגל פירט בפני בית הדין על התשובות שלדבריו מעלות חשד לפתרון משותף או להעתקה. כך למשל, באחת השאלות נדרשו הנבחנים לחשב את התשואה הנומינלית ואילו הנקבלות חישבו את הריבית הנומינלית. בשאלה אחרת התבקשו הנבחנים לענות מה יהיו ההחזרים החודשיים על משכנתא והנקבלות ענו תשובה זהה (632.9 אלף ש"ח) בעוד שהתשובה הנכונה הייתה 632 אלף ש"ח. במקרה שלישי הנקבלות דיווחו על סטיית תקן עם ארבע ספרות אחרי הנקודה, בעוד שמקובל לדווח על שתיים או מקסימום שלוש ספרות לאחר הנקודה.
5. עם זאת, המתרגל ציין בעדותו שתי נקודות החשובות לענייננו: האחת, אין זהות בין הבחינות של הנקבלות ויש לא מעט שאלות שעליהן ענו הנקבלות באופן שגוי אך שונה לחלוטין. השנייה, המתרגל הודה, בהגינותו, כי כל אחת מן השגיאות שעשו הנקבלות, כאשר מתבוננים בהן בנפרד, הן סבירות ויכולות ללמד על חוסר הבנה. חשדו התעורר בשל הצטברות השגיאות הדומות, אשר לדבריו ההסתברות שתקרנה במקרה היא קטנה מאוד.
6. הנקבלות טענו בתגובה כי הן לא שיתפו פעולה או העתיקו זו מזו. לדבריהן, הן כלל לא נכחו בשיעורים, בשל עומס שהיה מוטל עליהם בחוג הנוסף שאותו הן לומדות, אך למדו ביחד לבחינה, עובדה שיכולה להסביר את הטעויות המשותפות.
7. לחיזוק טענתן כי הדמיון בתשובות של הנקבלות אינו מלמד על שיתוף פעולה או העתקה, העידה מטעם הנקבלות עדה מומחית – תלמידת שנה ג' מצטיינת הלומדת לקראת תואר דו-חוגי בכלכלה

וניחול, שקיבלה ציון 100 בקורס יסודות המימון, נשוא הקובלנה. העדה קיבלה את טופס הבחינה ואת הבחינות של הנקבלות, ולאחר שפתרה את הבחינה בעצמה, עברה בקפדנות על הבחינות אל מול התשובות הנכונות ובחנה את סבירות השגיאות.

8. לדבריה, התשובות השגויות של הנקבלות נבעו ברובן מחוסר הבנה של החומר, שתלמידים רבים לוקים בו, וכולן שגיאות סבירות. היא הוסיפה וטענה שחלק מן השגיאות מקורו בניסוח לא בהיר של השאלות שהוביל בתורו לתשובות השגויות (דוגמה לכך, לטענתה, היא השגיאה הנוגעת לחישוב הריבית הנומינלית במקום התשואה המינימלית). במענה לשאלת בית הדין האם יש היתכנות סטטיסטית לכך שנפלו מספר שגיאות זהות במבחנים של שתי הנקבלות, השיבה העדה כי למעשה השוונות בין הבחינות של הנקבלות היא גדולה, ובשל אופי השגיאות (שהן כאמור כולן שגיאות סבירות הנובעות מאי הבנת החומר) אין הכרח להגיע למסקנה שהתשובות נכתבו במשותף או הועתקו.

9. זה המקום לציין כי העדה הייתה אמינה מאוד ועשתה רושם מצוין על בית הדין. היא לא הכירה את הנקבלות והשקיעה זמן לא מבוטל במעבר על הבחינות ובמתן עדות, בלא שהיא קיבלה על כך שום תגמול ושלא על מנת לקבל פרס. עדותה הייתה בהירה וקולחת וניכר כי היא אכן מכירה את החומרים הנלמדים בקורס ושולטת בהם היטב.

10. לאחר הדברים האלה, ביקש הקובל להעביר את עדותה של העדה למתרגל, על מנת שיוכל להגיב לדברים שנאמרו בהם ובמקרה הצורך לנסות לסתור אותם. בתגובה כתב המתרגל את הדברים הבאים: "אינני מומחה בזיהוי העתקות. הסטודנטיות לא נתפסו בשעת העתקה. כל שאלה בנפרד אפשר לפטור מחמת הספק, אך את צבר הדברים יחדיו קשה. אם לא הייתי משוכנע ששני המבחנים הוגשו לאחר מאמץ משותף, לא היה התהליך קורה מלכתחילה". משבחר המתרגל שלא להגיב לדברי העדה בצורה פרטנית, נותרה עדותה, שהייתה כאמור אמינה עליי, ללא תגובה.

11. לאור האמור, נותר ספק בכך שהנקבלות פתרו את הבחינה יחדיו או העתיקו תשובות זו מזו, ואני מזכה את הנקבלות הן מעבירת ההונאה והן מן העבירה של הפרת ההוראות.

ניתן היום, 17.12.2020, בהיעדר הצדדים.

יפורסם ללא שם התלמידות.

פרופ' יששכר רוזין-צבי
הממונה על המשמעת